

РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ОБ'ЄКТІВ

Кравчук І.М.

Інститут телекомунікаційних систем КПІ ім. І. Сікорського, Україна

E-mail:sakravchuk@ukr.net

Regulation of use of UAVs for monitoring objects

Kravchuk I.M.

Institute of Telecommunication Systems, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

The formation of a system of legal regulation of actions for the management of unmanned aerial vehicles (UAVs), including the management of a swarm of drones, is presented.

Формування системи правового регулювання дій по керуванню безпілотних летальних апаратів (далі - БЛА), в тому числі і при керуванні рою дронів [1], базується на основних напрямках: використання повітряного простору щодо безпеки польотів, і безпеки об'єктів моніторингу; введення оперативних обмежень на польоти дронів; визначення адміністративно-правових процедур видачі дозволів на політ, ліцензій на збір даних та ін. Крім того, окремим напрямком правової регламентації є збір і обробка інформації про людей, яка становить їх персональні дані [2].

Необхідно зауважити, що на міжнародному рівні прийнято цивільні авіаційні правила, які забороняють БЛА літати над територією іншої держави без її дозволу [3]. Існують загальні правила використання БЛА, які діють в усіх країнах, а саме: завжди використовувати в полі зору, не вище допустимих норм, заборона польотів в зоні аеропортів, стратегічних об'єктів, а також не наближатися до людей та тварин.

На сьогодні в Європейському Союзі існує нормативно-правова база регулювання польотів БЛА: Про загальні правила в галузі цивільної авіації та створення Агентства з безпеки польотів Європейського союзу [4], Делегований Регламент Європейської Комісії «Про безпілотні літальні системи та операторів безпілотних літальних систем третіх країн». Новелою цих документів є визначення вимог, яким повинні відповідати БЛА, щоб їх можна було використовувати без необхідності отримання попереднього дозволу від органів влади [5]. Крім того, визначено поняття «unmanned aircraft» ('UA'), тобто «безпілотний літак», який визначено, як будь-який літак, який експлуатується або

призначений для роботи автономно або для дистанційного керування без пілота. П. 23 ст. 1 Повітряного кодексу України практично визначена така ж сутність терміну «безпілотне повітряне судно» - це таке повітряне судно, яке призначене для виконання польоту без пілота на борту, керування польотом якого і контроль за яким здійснюються за допомогою спеціальної станції керування, що розташована поза повітряним судном [6]. На сьогодні в Україні відбуваються спроби врегулювати правила застосування БЛА, прийнято ряд норм в цьому напрямку [7-9].

Відповідно до вимог пункту 4 розділу II Правил використання повітряного простору, польоти БЛА масою до 20 кг включно виконуються без подання заявок на використання повітряного простору, без отримання дозволів на використання повітряного простору, без інформування відповідних органів влади. Проте, таке використання можливо лише за умови дотримання наступних вимог, а саме якщо:

- польоти виконуються: без перетинання державного кордону України, поза межами встановлених заборон та обмежень використання повітряного простору; в межах прямої видимості (VLOS), при цьому швидкість польоту БЛА складає не більше 160 км/год.; не ближче 5 км від зовнішніх меж злітно-посадкових смуг аеродромів або не ближче 3 км від зовнішніх меж злітно-посадкової смуги вертодромів; не ближче 500 м від пілотованих повітряних суден;
- польоти не виконуються над: скупченням людей на відкритому просторі та над місцями щільної забудови; об'єктами (зонами), які визначені відповідними органами державної влади;
- якщо максимальна висота польоту не вище: 120 м над рівнем земної (водної) поверхні, 50 м над рівнем земної (водної) поверхні в межах спеціально встановлених зон, 50 м над статичними перешкодами на горизонтальній відстані не більше 100 м від таких перешкод, як відхилення від зазначених вище обмежень по висоті, на запит власника такого об'єкту. В інших випадках польоти безпілотного повітряного судна масою до 20 кг включно та усі без винятку польоти безпілотного повітряного судна масою більше 20 кг виконуються у межах спеціально встановлених зон та маршрутів з дотриманням вимог щодо подання заявок на використання повітряного простору, отримання дозволів та умов використання повітряного простору, інформування спеціальних органів в цій сфері [7-9].

Висновки. Прийняті норми лише фрагментарно урегулюють механізм використання БЛА, спеціального нормативно-правового акту в Україні на теперішній час не прийнято, який би врегулював питання сертифікації, атестації операторів, а також інтеграції в сферу управління повітряного руху, актуальним також залишається врегулювання питання використання здобутої інформації під час моніторингу об'єктів [2, 10].

Література

1. Кравчук С.О., Кравчук І.М. Підходи та стратегії щодо колективного керування роєм дронів. Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції «ПЕРСПЕКТИВИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ» (ПРОБЛЕМИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ), 2019.
2. Баранов О.А. Інтернет речей : теоретико-методологічні основи правового регулювання. Т 1 : Сфери застосування, ризики і бар'єри, проблеми правового регулювання : монографія. Наук.-дослід. ін-т інформатики і права НАПрН України. 2-ге вид. Харків : Право, 2018. 344 с.
3. Ковтюх Н. П., Адміністративно-правове регулювання використання безпілотних літальних апаратів у Європейському Союзі. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції № 3. 2019, С. 87-90
4. REGULATION (EU) 2018/1139 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 4 July 2018 On common rules in the field of civil aviation and establishing a European Union Aviation Safety Agency, and amending Regulations (EC) No. 2111/2005, (EC) No. 1008/2008, (EU) No. 996/2010, (EU) No. 376/2014 and Directives 2014/30/EU and 2014/53/EU of the European Parliament and of the Council, and repealing Regulations (EC) No. 552/2004 and (EC) No. 216/2008 of the European Parliament and of the Council and Council Regulation (EEC) No. 3922/91. URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1139/oj>.
5. COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) .../... of 12.3.2019 On unmanned aircraft systems and on third-country operators of unmanned aircraft systems. URL: https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/legislation/c20191821-drones_en.pdf.
6. Повітряний кодекс України : Закон України від 19 травня 2011 року № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>
7. Про затвердження Положення про використання повітряного простору України : Постанова Кабінету міністрів України від 6 грудня 2017 р. № 954. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/954-2017-%D0%BF>
8. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України» : Наказ Державіаслужби України та Міністерства Оборони України від 01 травня 2018 р. № 430/210. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1056-18>
9. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету міністрів України від 30 травня 2018 р. № 430-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80>.
10. Бакутін Є.І. Напрями вдосконалення законодавчого регулювання використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА) в діяльності Національної поліції України. Держава і право : зб. наук. праць. Юрид. і політ. науки. 2017. Вип. 77. С. 307-320.